

Ik ga weer op weg en heb er zin in. Wie weet wat ik vandaag allemaal tegen ga komen. Vanochtend heb ik besteed aan het doen van vervelende klusjes, en nu beloon ik mezelf door lekker met mezelf op stap te gaan.

Ik ga dus terug naar de bushalte bij Bergen op Zoom, die Boerenverdriet heet. Ik heb nog niet uitgezocht waarom die naam. Zo meteen zit ik lekker een uur in dezelfde trein, dan kan ik het brein in idle zetten, en dan ontstaan de beste ideeën. Alsof wat mijn onderzoek oplevert humus is, en daaruit af en toe een paddenstoel opduikt. Ik moet wel leren om geduld te hebben tot de paddenstoel komt en het vertrouwen hebben dat hij gaat komen. In Eemland ben ik misschien wat te geforceerd achter die paddenstoelen aangegaan.

Chattie zegt sluis, en een lokale bewoner zegt geslechte schans. Boerenverdriet dus. Oké, conclusie is: Boerenverdriet is verdwenen. Heuglijk nieuws! Misschien had Chattie toch gelijk, en was het een sluis voordat er een schans was.

Het is bijna 12 uur en ik loop station Bergen op Zoom uit, op zoek naar de bus. Vreemd idee steeds, deze wandelingen brengen me op plekken waar ik niet terug ga komen, zoals in Eemland. Want als het goed gaat, vertrek ik vanavond vanaf Roosendaal. De bus zet me af bij Boerenverdriet en ik ga nu grofweg naar het noordoosten lopen. Ik twijfel even of ik de route op Google Maps zal uitzetten, maar besluit dan toch gewoon mijn neus achterna te gaan. Er is zon, dus ik kan op de zon navigeren en kijken wat er gebeurt.

Volgens mijn app sta ik hier nog op 12 meter, dus ik zou enorm naar beneden moeten gaan. Kijken hoe dat uitpakt. Ik ga inderdaad merkbaar naar beneden. Ik zie het ook aan de fietsers die allemaal omhoog veel meer moeite moeten doen dan naar beneden. Ja, dat heb je met wielen. Een paar honderd meter verder vlak het een beetje af en ik kijk even naar de hoogte, dus ben ik zes meter gezakt zonder het erg te hebben.

Dat huis hier, een bakstenen pracht, heet Eureka. Zij hebben het gevonden. Jaloers, ik nog niet. Een oude boerderij, midden in deze villawijk, heet Magdalena. Waarom zouden ze dat doen?

Nou, ik raak toch net aan de praat met een mede-collectant. Hij zamelt geld in om, geloof ik, met zieke kinderen leuke dingen te kunnen doen. We wisselen ervaringen uit. Hij woont zelf in Rotterdam. "Dat gaan we kwijtraken," zei ik, "als de zee omhoog komt." Toen keek hij me heel spijtig aan en zei: "Wat moet ik dan?" Ik zei: "Nou, misschien verhuizen naar Assen of zo." Ik kreeg een paar tips voor collecteren over dat mensen 's middags, aan het eind van de middag, het meest thuis zijn en zo. Dat heb ik van hem geleerd en ik heb aan zijn goede doel bijgedragen. Hij was zich niet heel erg bewust van de klimaatproblematiek, maar hij zei heel dankbaar te zijn voor ons gesprekje, dus ik heb wel iets bereikt. "Ik ga wel verder over nadenken," zei hij. Hij haalt trouwens op een goede dag 200 euro binnen, en op een slechte dag misschien 60 of 70, maar ik heb niet echt doorgevraagd wanneer wat nou een slechte dag veroorzaakt en wat een goede. En ik weet ook niet hoe hij rammelt met zijn bus. Zo te

zien gaat hij van huis naar huis, van deur naar deur. Dat moet ik misschien ook doen. Ik moet het nu hebben van de mensen die ik op straat tegenkom. Het is hier eigenlijk best stil.

Ik sta hier stil om even wat op te zoeken en plotseling stopt er een wit autootje met twee jongemannen die het raam naar beneden doen en zeggen: "Mevrouw, staat u hier met een collectebus?" Ik zeg: "Zeker." En zij zeggen: "Dan hebben we wat voor u." Zonder ook maar iets te vragen over het doel of het op te leveren resultaat, stoppen ze een paar muntjes in mijn bus. Nice! Ze zeggen nog: "Respect," en dan rijden ze door.

Ik loop nu Halsteren in en loop een klein stukje naar het noorden. Dan ga ik weer wat meer naar het oosten, het is daar meer landelijk. Ik ben benieuwd. Ik steek even de straat over om een klein dijkje met allemaal eikenbomen erop te bestuderen. Het ligt tussen de straat en het fietspad. Waarom een dijkje? Waarom eikenbomen? Kan ik mijn hoogtemeter toetsen als ik zo weer van het dijkje naar beneden ga? Dat scheelt een meter, maar wel de verkeerde kant op. Ik denk ook niet dat die hoogtemetingen zo expliciet zijn dat ik het verschil tussen mijn positie en mijn positie twee meter verderop kan zien.

In Halsteren ga ik wat meer naar het oosten. Hier loop ik dus duidelijk weer een stuk naar beneden, wat goed is, want ik zoek nu NAP en nu wil ik het ook wel zien. Deze straat heet de Jankenberg. Wat is het toch met deze mensen? Boerenverdriet, Jankenberg... moeilijk allemaal.

Nu in het open gebied kan ik inderdaad zien dat Halsteren wat hoger ligt. Dan hebben ze daar geluk als het water komt. Ik kijk om me heen om een plekje te zoeken voor een zee-meditatie. Halsteren ruikt naar vers gemaaid gras. Is dat toch een super geur? Ik volg een olifantenpaadje en loop nu ineens midden in een soort natuurgebied. Dat is wat wij het noemen als er geen huizen staan en wel bomen. Er stonden ook geen bordjes bij, wat ook heel merkwaardig is. Ik weet eigenlijk helemaal niet wat ik hiervan moet denken. Het is wel groen en het loopt lekker.

Het is wel een groot contrast: die keurig nette aangeharkte voortuinen van Halsteren, en hier zo'n vaag bosgebied vol brandnetels, bramen en witte pispotjes die volop bloeien. Ik zie een bordje en ik speer erop af. Het is een bordje over blauwalg en hier is inderdaad een grote plas. Ik zoek het op op Google Maps. Het heet de Grote Melanen. Goeie plek voor een zee-meditatie. Ik doe mijn zeegeur op, luister naar het geluid van het strand en beeld me in dat deze plas omhoog komt.

Ik ga van het bankje af en op de grond zitten. Ik heb meer contact met de aarde nodig. Misschien is dat wel het gevolg van EM en NedeR. Ik heb echt het gevoel dat ik de grond moet voelen. Ik loop het natuurgebied uit en een stukje langs de weg. Ik ontdek hier dat er langs de weg een fietspad is, en langs het fietspad een dijk. Via een olifantenpaadje kom ik boven op de dijk. Note: uitvinden waarom er hier een dijk ligt.

Ik daal af naar de weg en dan stijg ik weer omhoog. Nu weer op de dijk ben ik even de koningin van dit landschap. Als ik mijn vleugels uitspreid, komt de warme wind eronder en kan ik vliegend. Dat is het mooie van nergens heen gaan: dan kan je overal zijn. De vraag is natuurlijk: wat wordt door deze dijk beschermd en waarom, en waarom kronkelt die zo?

Hier kom ik erachter dat een collectebus ook heel handig kan zijn om braamtakken van je af te houden, maar boven over de dijk gaat het hem toch niet worden, dus ik kies het pad beneden langs de dijk. Mijn veters verloren het gevecht met de bramen, dus ik moest opnieuw strikken. Kom ik meteen even op teken controleren. Ik denk aan het verhaal van mijn begeleider Steven, die ernstig aan de antibiotica moest vanwege de natuur.

Hier klim ik de dijk weer op en over, want ik word gelokt door een nog veel grotere dijk met een groot waterwerk, iets technisch, en een brug. Dat wil ik wel even zien. Oeh, ik zie er een kanon bovenuit steken, dat zijn vast de resten van een fort, fort met een T. En ik hoor snelweggeluiden, dat maakt de natuur heel anders.

Weet je, je kan hier door het water lopen en droge voeten houden met een bruggetje dat je van de omwalling naar het fort zelf brengt door de gracht. Het is verdiept gelegd en het water staat ongeveer tot mijn middel. Dat is echt heel gek.

De gemeente Bergen op Zoom laat hier vanmiddag haar ambtenaren aanwezig zijn om spelletjes te doen. Ziet er heel grappig uit. Ik loop naar boven op de mooie uitkijktoren die ze hier op het fort hebben gebouwd. Het uitzicht was fenomenaal! Ik zag de toren van Bergen op Zoom, die ik de vorige keer beklom. Gelukkig waren dit iets minder treden. In elk geval, omdat ik de collectebus bij me had, raakte ik helemaal bovenaan in zo'n ontzettend leuk gesprek verwickeld. Dat is eigenlijk het verkeerde woord. In elk geval had ik een ontzettend leuk gesprek met een echtpaar van mijn leeftijd. En voor de eerste keer vroegen ze door, en kon ik mijn geplastificeerde kaartjes gebruiken, en het werkte! Ze vroegen van alles over wat de stichting ging doen. Ik zei: bewustwording creëren van de urgentie van het klimaatprobleem. Ze wisten dat het probleem urgent is en hadden er ook al veel over nagedacht. Ze bemoedigden mij heel erg door te zeggen: "We vinden het toch zo goed dat u dit doet!"

Ben ik ondertussen ook wel een beetje trots op, en ik voel me schuldig ook. Ik doe het, en ik doe het niet. Maar ik leg ook wel uit dat het ons niet per se over die dijk gaat, maar dat we aandacht willen voor het probleem. In elk geval, ik liep naar beneden, en halverwege weer een leuk gesprek met twee andere bezoekers. Zij zeiden: "U bent toch niet helemaal naar boven geklommen om te collecteren?" Nou, dat zou wel erg ijverig zijn! En toen kon ik weer mijn verhaal over de Noordzeedijk vertellen, en zij gaven muntjes. Ik ben weer iets rijker geworden. En ook zij complimenteerden me vanuit hun tenen met het idee om aandacht te vestigen op de klimaatproblematiek via de stichting.

Nu zit ik even op de wallen van het fort, lekker in het zonnetje, uit te hijgen van al die emoties en al die treden. Ik moet maar eens even kijken hoe ik mijn weg vandaag verder vervolg. De uitkijktoren heet overigens pompeus.

Nu krijg ik zo meteen de A4 en dan kom ik terecht in het lappendekentjesland dat ik vanaf de uitkijktoren zag en ook op Google. Dat wordt heel iets anders dan het bos waar ik nu doorheen loop. Bos is moeilijk te verbeelden als toekomstige zee, vooral ook omdat het zo

bosachtig ruikt. Bosachtig. Ik vond het ook al moeilijk om de zee te proberen te vinden bij een boerderij waar het naar mest rook. Bij een bos vind ik het nog moeilijker.

Van de gesprekken van daarnet word ik echt blij, vooral ook omdat dit wandelen steeds meer door mij gezien wordt als een kleine verzetsdaad tegen een groot probleem. En dan moet ik niet te veel focussen op hoeveel mensen ik bereik, hoeveel geld ik inzamel, wat we met dat geld gaan doen. Ik doe iets, en dat is belangrijk.

In het sprookje dat ik schreef, gaan er steeds meer mensen met me meelopen. Een beetje zoals dat gebeurde in de film *Forrest Gump*. Ik moet er eigenlijk niet aan denken, want dan kan ik vast niet stil zijn. Hij zegt eigenlijk ook niet zoveel tegen zijn volgers, dus misschien zou het toch goed gaan. Maar gelukkig is het fictie.

Hier kom ik langs een paal met heel veel fietsknooppuntenbordjes, en ik ben ontzettend blij dat ik me daarvan heb geëmancipeerd. En ik had hier veel uitzicht kunnen hebben, maar de maïs staat hoog.

Ik ontdek de Moerstraatsebaan. Dat doet vermoeden dat Moerstraat aan het einde van de baan ligt, dus dat gaan we doen. We hebben hier ook nog paddenstoelen. Wegwijspaddestoelen bedoel ik. Ik dacht dat dat heel ouderwets was. Fietsknooppunten zijn al zo oubollig, maar paddenstoelen helemaal.

De handjes van de uitgebloeide wilde peenbloemen zijn samengebald alsof ze een vuist maken naar de naderende herfst. Hier zijn deze keer aan beide kanten van de weg van die restjes houtwal met hoog opgeschoten eikenbomen. Dat moeten hele oude resten van het landschap zijn, waar vanwege de bomen de nieuwe infrastructuur omheen is gelegd. Lijkt op de holle wegen van Engeland met heel veel groen, ook braamstruiken ertussen de bomen. Hier is een bietenveld, daar kan ik wel overheen kijken.

Ik krijg wel verbaasde blikken dat ik hier over het platteland wandel met een collectebus. "Wat is hier nu te scoren?" zeggen die blikken. Oké, dat kan ik me ook verbeelden natuurlijk. Het huis hier heet "Wel Tevreden," en ik weet één ding waar ze heel tevreden over kunnen zijn: ik heb nog nooit zo'n strak onkruidvrij, goed gemaaid gazon gezien.

De buren daarentegen hebben over het grasmatbeheer nog wat uit te vinden. Links greppels dwars op de weg met daarboven het loof van asperges. Daar kan ik niet overheen kijken, maar het is weer even wat anders dan maïs.

Ik loop nu door een bosje. Het is een lange rechte laan en ik werd hier verwelkomd door de scharlaken prachtig gevormde bloemen van de kardinaalsmuts. Doet me eraan denken dat er hier waarschijnlijk mensen van de kardinalen zijn, dat wil zeggen katholiek.

Soms, als ik in een bos loop, loop ik weer even hand in hand met mijn vader, die ons elke zondag meenam uit wandelen. Hij had altijd warme handen, en ik had koude. Hier is de Hoeve Grote Plas. Die heeft geen idee hoeveel groter die plas gaat worden.

Ik zie Moerstraten aankomen, nog tien minuutjes, denk ik. Dan moet ik gaan besluiten of ik er nog een dorpje bij pik. Moerstraten doemt overigens op zoals een dorpje dat hoort te doen: eerst breekt de kerktoren tussen de bomen door en dan zie je ook snel de eerste rotonde.

De rotonde blijkt te koop te staan. Dat is wonderlijk. Ik neem een foto en zal morgen de website van rotonde.nl eens even opzoeken. Ik ga in elk geval even tegen de kerktoren zitten met mijn rug. Dat lijkt me lekker.

Kom net langs twee mannen met een prachtige oude Citroën en die doen, zonder veel te vragen, allebei geld in de bus. Dan bewonderen we met z'n drieën nog eens dat prachtige oude ding. Nu zou het tijd zijn om aan deurbellen te gaan, maar ik vind het voor vandaag wel even mooi geweest. Die ik tegenkom op straat, die duw ik mijn collectebus voor de neus. En ik denk dat ik, als ik de kerktoren heb gekust, maar eens een vervoermiddel, een bus dus, ga zoeken.

Ik kom niet bij de kerk, hoor, want die is onttrokken aan de grote hekken. Aan de poort hangt een prachtige doorgeroeste sleutelbos. Ik maak er een foto van en denk: wat zou Peter hiervan vinden? Ik loop om de kerk heen en vind achter een stil plekje waar ik mijn rug tegen het schip zit. Toch contact gaan leggen met de toren. Lekker stil plekje om even uit te blazen.

Nooit over nagedacht, maar de mensen van Moerstraten hebben al een schip, het schip van de kerk, maar dat kunnen ze niet invaren als het water komt. De bushalte is aan de voorkant van de kerk. Vijf minuutjes wachten op de buurtbus. Ik ben de enige passagier hier en dat blijft zo tot we in Wouw zijn. Wow, ik wil ook wow. In Wouw stap ik over op een lijnbus, en dan ben ik heel snel in Roosendaal. Als je net zo'n eind hebt gelopen, is het eigenlijk een belediging hoe snel dat gaat.

In de bus vouw ik mijn waarnemen weer samen. Het is mooi, maar ook behoorlijk vermoeiend om zo open te staan. Vreemd om in de bus nog zo sterk naar zee te ruiken. Ik kom in de schemering aan in Zaltbommel, en ik verlang zo naar een warm bad.